

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista „Mir“ v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4. krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

Upravništvu lista „Mir“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 20. prosinca 1912.

Št. 3.

= SHOD =

Katol.-političnega in gospodar-
skega društva za Slovence na
Koroškem

se vrši

v ČRNI

na Svečnico ob polu 1. uri popoldne
pri Drogeniku.

SPORED: 1. Poročilo g. poslanca Grafen-
auerja o državnem in deželnem zboru;
2. Slučajnosti.

Vsenemci na delu.

Vodja vsenemške stranke na Koroškem, delavni agitator in c. kr. gimnazijski profesor dr. Angerer se je že odpočil od zadnjih državnozbornih volitev in je začel sistematično prirejati shode, predvsem v beljaškem volivnem okraju; tam si hoče pripraviti tla za bodoče državnozborne volitve. Začel je s shodom v Lipi nad Vrbo, nadaljeval s strankarskim shodom pri Sandwirtu v Celovcu in ima že znanje napovedane shode v Trebinji, Arijah, na Polju ob jezeru, v Kobrci (Afritz), v Puščavi, 21. v Porečah pri Lesjaku in zvečer istega dne v Šmartnu pri Celovcu. V „Freie Stimmen“ naznanja vsenemška stranka, da se bodo vršili še drugod shodi in da se shajajo odboriki vsenemškega društva v gostilni „Zur Stadt Triest“ v Celovcu.

O čem govorijo vsenemški govorniki na teh shodih? Vsenemški strankarski shod v Celovcu 11. prosinca t. l. nam da o tem dovolj pojasnila. Dr. Angerer in njegovi

pristaši grmijo zoper vse v Avstriji, ker jim je vse premalo nemško in premalo brezversko. Zlasti zametujejo brezversko polovičarstvo. Ves in v vseh slučajih svobodomiselci ali pa je njihov nasprotnik! Celo nad nemškonacionalne državne poslance koroške se je spravil dr. Angerer na shodu pri Sandwirtu, ker se iz strahu pred volilci niso upali glasovati po svojem prepričanju za Malikov predlog v državnem zboru glede reforme zakona, da bi se ljudje smeli kar na kvatre ženiti. Dr. Steinwender in Pongratz sta celo proti temu predlogu glasovala; za predlog je glasoval edinole celovski poslanec Dobernig, ki nima mnogo katoliško mislečih volilcev in se mu torej zaradi takega, katoliški Cerkev nasprotujočega glasovanja ni treba bati za svoj mandat. Saj bi celovski volilci volili celo samega peklenščka, samo če bi ga jim priporočali nemški nacionalci. Zato so vsenemci pri Sandwirtu skoro soglasno sprejeli resolucijo gozdarskega oficijala Mayerja, v kateri se izreka nemškim poslancem, ki so pri glasovanju o reformi zakona „odrekli“, nezaupnica.

Dr. Angerer je ostro grajal, da sme na Češkem knez Thun razpuščati shod za shodom, ki ga prireja društvo „Svobodna šola“; celo tako daleč je že prišlo v Avstriji, je tožil govornik, da se za vojake uvajajo duhovne vaje. To sicer ni res! Res je le, da je vojno ministrstvo dovolilo predavanja v cerkvi za vojake, ki se jih vojaki prostovoljno udeležujejo. Toda že to leži profesorju Angererju in vsenemcem v želodcu in jim ne da miru.

In profesor dr. Angerer in vsenemci v tem hujskanju niso osamljeni. Glavni urednik, g. Lackner, verski odpadnik, je tudi govoril v Angererjevem zmislu pri takimenovanem „Deutscher Mittwochabend“ v Celovcu 10. prosinca t. l. Pri teh nemških večerih ob sredah se zbirajo nemškonacionalne glavč. Lackner je krepko udaril po nemškonacionalnih poslancih zaradi njho-

vega zadržanja v državnem zboru, češ da je v politiki treba vedno pokazati svojo barvo in da taktični razlogi ne smejo voditi do zatajevanja strankarsko-političnih in svobodomiselnih (t. j. protiverskih) načel. Brezdvomno je menil med drugim in predvsem glasovanje zaradi reforme zakona. Navzoči, med njimi tudi živinorejski nadzornik Schumy, so mu živahno ploskali. G. Lackner lahko tako govori, ker ni poslanec in mu ni treba prikrivati svojega katoliški Cerkev sovražnega mišljenja, toda poslanci kakor Lučovnik, bi ne mogli več slepariti pri katoliškomišlečih volilcih s svojim „katoliškim prepričanjem“, če bi povsod pokazali svojo pravo barvo!

Kljub temu, da so „Freie Stimmen“ oficielni organ nemškonacionalne stranke in ne vsenemške, so objavile dolgovezen članek o vsenemškem shodu pri Sandwirtu in hvallijo vsenemce vsled njihovega delovanja. Morda se je pa to zgodilo iz strahu pred dr. Angererjem, da ne bi zopet v konkurenco „Freie St.“ ustanovil kako novo „Lindwurm Ztg.“; vendar se dozdeva, da je le glavni urednik „Freie St.“ verski odpadnik, tako po mišljenju soroden verskemu odpadniku Angererju, da se navdušuje bolj za njegova odkrita protiverska načela, kakor za hinavski „Freisinn“ nemških nacionalcev, ki je v resnici skrajno protiverski, pa se z ozirom na agitacijo pri vernih ljudeh ogrinja s plaščem vere, kjer to kaže.

Te razmere bodo postale v nemškonacionalni stranki nevdržljive in bo postala ločitev nemškonacionalne in vsenemške stranke na Koroškem očitnejša. Družilo jih bo le še in sicer vedno sovraštvo do vernih Slovencev. Kljub temu, da Angerer s tem svojim hujskanjem po deželi skoro gotovo ne bo dobil mnogo novih pristašev, tega vsenemškega gibanja nikakor ni podcenjevati. Razhujskal bo svoje pristaše, da bodo kakor sami peklenščki. Za marsikaterega neodločneža in za naše zaspance bo morda to dobro zdravilo, da bodo vendar

Podlistek.

Brezpomembna stvar?

(Spisal † Franjo Vastel.)

Brezpomembna stvar pravijo, da je jezik. Saj je samo občevalno sredstvo in nič drugega. Kako so neumni, ki se pehajo za malenkostne jezikovne pravice! Saj je vse eno, ali je napis na železniški postaji v tem ali onem jeziku! Kaj je na tem, ali zna sprevodnik na našem ozemlju slovenski ali ne! Pa je v resnici vendarle nekoliko drugače! Kadarkoli slišim take in enake besede, vselej se spomnim dogodka, ki govori naravnost nasprotno.

Vozil sem se začetkom velikega srpana leta 1908. iz Notranjskega. Hlapon je prisopihal ravno skozi predor in obstal na koldvoru Pod Rožčico. Drveli so ljudje sem in tja, vlačili prtljago iz vozov ter rinili drug drugega na stran. S perona pa so že hiteli nekateri v vlak, drugi so hiteli došlecom nasproti, pozdravljali so se vsi vprek ter obsipavali s tisočeri vprašanji . . . Vse je bilo dobro razpoloženo, vse v veselju, v radosti, vse se je veselilo svidenja.

Vse veselo? Vse? Ali ne slišiš ihtenja tam sredi množice? Dve gospodični sta se prerivali k železniškemu vozu. Krčevito je prijemala blondinka črno lasko za roko in jo vlekla s seboj. Razburjenost se jima je

zrcalila na obrazu in s plašnim pogledom sta se ozirali po vhodu v železniški voz. Kar opotekali sta se in težka prtljaga jima je zabranjevala hitro hojo.

Vstopili sta v voz, na katerem sem gledal jaz vum na nemirno vrvenje potnikov. Nehote sem se umaknil na ozkem hodniku, da jima napravim pot.

»Opustite, častiti gospod, — ali gre res ta vlak na Dunaj?«

»Da, gospodični! Ako se peljeta na Dunaj, izvolita kar sesti in odložiti prtljago!«

Ker sem imel pri sebi slučajno vozni red, povedal sem jima še, kako zvezo ima vlak v Celovcu, kedaj pride na Dunaj in druge take malenkosti.

Med tem sta sedli ter povabili i mene naj prisedem.

»Zakaj sta vendar tako vznemirjeni, gospodični, če smem vprašati?«

»Lepa hvala vam, častiti gospod, lepa hvala, da ste nama pojasnili stvar, da se bomo mogli mirno voziti naprej. Postali ste nama angel varih, sam Bog vas je poslal!«

»Toda, kaj pa je vendar?«

Ihte je začela pripovedovati blondinka:

»Peljeva se k stricu na Dunaj. Doma sva v Istri, pa ne znava nič nemški, pač pa slovenski in laški. Še predno smo se pripeljali Pod Rožčico, vprašali sva sprevodnika, ali morava Pod Rožčico prestopiti, ker se cepi proga in se hočeva peljati na Dunaj. Pa naju ni razumel, znal je namreč samo nemški . . .

Fino oblečen gospod je zapazil najino zadrego ter se nama takoj približal, ko se je oddaljil sprevodnik. Vprašal naju je laški, kako in kaj. Ko sva mu povedali svojo zadevo, ponudil se je nama takoj za sprevodnika, češ, da se pelje i on na Dunaj, naj se torej drživa kar njega, če se hočeva ogniti raznim neprilikam. Pod Rožčico da je treba prestopiti. Zanesli sva se nanj in izstopili ž njim tukaj Pod Rožčico. Vendar se nama je zdel sumljiv in zaradi večje varnosti sem šla vprašat uradnika pri blagajni, je li res treba prestopiti. Ko je zanikal, me je kar pretreslo, tako sem se razburila. Bila sem že vsa zbegana in nisem vedela, kaj se godi z menoj, — v tem hipu zagledam vas in zavedla sem se vsaj toliko, da sem hitela s tovarišico vred proti vašemu vozu, da vprašam še vas, če se pride s tem vlakom na Dunaj. Videli sva še onega ničvredneža, ko je klical za nama naj se peljeva ž njim, nad Beljak . . . Hvala vam, hvala — oh, ko bi vam mogla to le nekoliko povrniti! Skušala bom to z molitvijo!«

Na tistem sem zahvaljeval Boga, da sta bili nedolžni, nepokvarjeni gospodični rešeni — židovskega zvodnika . . .

In vsa ta nevarnost le radi tega, ker sprevodnik ni znal njunega jezika. Ako bi znal slovenski, bi se taka nečuvnost ne bila mogla zgoditi!

Za vsako trohico pravice se je treba boriti. Navedeni vzgled govori jasno dovolj. Stvar ni in ni brezpomembna!

enkrat izpregledali, da pes drugam tace moli, kakor jim v volilnih časih pravijo nemškonacionalni agitatorji in kandidati, kakor Schumy. Slovenci, bodimo pozorni in delavni!

Slovensko kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu

priredi

v nedeljo dne 28. januarja 1912 v veliki dvorani hotela »Trabesinger« v Celovcu narodno igro

Deseti brat

v petih dejanjih.

Začetek točno ob 8. uri zvečer.

Vstopnina: I sedež 1 K, II. sedež 80 vin., III. sedež 60 vin. Lože 1 K 50 vin., stojišče 30 vin.

Predprodaja vstopnic v »Delavskem domu«, Kosar-niška ul. 30 in v Pauličevi ul. 7.

K obilni udeležbi vabi

Delavsko društvo.

Dnevne novice in dopisi.

Delodajalci, pozor! »Delavska zavarovalnica proti nezgodam za Štajersko in Koroško« je v zadnjem času doposlala delodajalcem tiskovine za preračun prispevkov in sicer seveda samonemške. Slovenski delodajalci, naučite gospodo v Gradcu, kateri morate vsako leto šteti lepe kronce, spoštovati nas s tem, da napišete na doposlane samonemške tiskovine: Nazaj z zahtevo, da se mi pošlje slovenske tiskovine!

Nemške marke so tudi letos našle svojo pot na Koroško in sicer v »nedolžni« obliki darov »nemško-državnega božičnega drevesca« in sicer za šolo v Pliberku, v Lipalji vasi in Vovbrah. Kakšen krik bi nastal v nemških listih in kako bi se trkali naši prusaki na svoja »velepatriotska čuvstva, ako bi Slovenci dobili le en dinar iz Srbije, lev iz Bulgarske ali morda celo rubel iz Rusije. Toda ker pripravlja nemška marka Vsenemčiji pot do Jadrana, je vse prav. Razumemo zakaj!

Veselica delavskega društva zadnjo nedeljo se je dobro obnesla. Udeležba je bila povoljna in zelo vesela. Aranžer cele veselice je bil predsednik delavskega društva, g. Franc Ravnik. Veselilo nas je posebno, da je mestna godba svirala tudi slovanske komade. Četvorko je plesalo 20 parov.

Ženski shod v Železni Kapli. Dne 2. februarja na Svečnico priredi »Slovenska kršč. soc. zveza« ženski shod v Železni Kapli. Isti razlogi, ki so bili povod dosedanjim ženskim shodom v Pliberku, Velikovecu, Celovcu, Dobrlivasi, veljajo tudi za Železno Kaplo. Prirediti moramo slovenske žene in dekleta k svojemu delu za blagor naroda. Samo narod, ki je izobražen, ima ono moralno silo v sebi, da premaga vse navale nasprotnikov. Torej na plan za napredek in izobrazbo slovenskega ženstva! Vsa dekleta, vse žene na shod v Železno Kaplo. Na dnevnem redu sta 2 govora. Odbor »Slov. kršč. soc. zveze«.

Prijateljem petja in glasbene umetnosti. Na koroških tleh, kjer je zibel slovenske pesmi, še nismo imeli priložnosti, poslušati slovenskega pevskega koncerta. Zato pač v nedeljo, 21. januarja, ne bo manjkalo pri koncertu v korist spomenika bratov Ipavcev nobenega ljubitelja lepega petja in glasbene umetnosti. Vršil se v dvorani hotela Trabesinger. Spored koncerta je sledeč: 1. a) Dr. B. Ipavic: »Mak žari.« Zložil C. Golar; b) Dr. B. Ipavic: »Čez noč, čez noč.« Zložil Oton Župančič. c) Dr. B. Ipavic: »Pomladni veter.« Zložil Oton Župančič. 2. a) Dr. Ipavic: »Oblaku.« Zložil A. Aškerc. b) Dr. B. Ipavic: »V spominsko knjigo.« Zložil V. Molé. c) Dr. B. Ipavic: »Božji volek.« Zložil Oton Župančič. 3. M. Unger: »Scherzo.« Proizvaja na klavirju skladatelj. 4. a) Dr. B. Ipavic: »Ciganka Marija.« Zložil D. Ahasver. b) Dr. B. Ipavic: »Menih.« Zložil N. Pretko. 5. a) Risto Savin, op. 10, št. 1.: »Predsmrtnica.« Zložil S. Gregorčič. b) Risto Savin, op. 7: »Zimska idila.« Zložil A. Aškerc. Pevske točke poje gospod dr. Bela Stuhec; na klavirju ga spremlja g. stud. comp. Makso Unger. Vstopnina: 1. sedeži

2 K, 2. sedeži 1 K 20 v, 3. sedeži 80 v, stojišča 40 vinarjev.

Pasji davek v Celovcu znaša od novega leta naprej 20 K za vsakega psa in morajo posestniki svoje pse naznaniti do 29. svečana.

Železna Kapla. V naši župniji smo imeli v pretečenem letu 61 krstov, 56 pogrebov, poročenih je bilo 15 parov.

Poskušen samomor. Bivši okrajni komisar, sedaj pomožni uradnik pri celovškem magistratu, baron Ankershofen se je v soboto, 13. t. m., obstrelil z revolverjem na svojem stanovanju v Šolski ulici št. 9, ter so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Samomor vojaka. V soboto, 13. t. m., se je ustrelil v trebuh topničar Maks Janda in je po operaciji drugega dne umrl v vojaški bolnišnici v Celovcu. Janda je bil rojen na Dunaju in je prišel k vojakom meseca oktobra m. l.

Vojaška eskorta. Računskega podčastnika Modrijana, ki je ustrelil natakario Drobničovo, so iz vojaške bolnišnice odpustili kot ozdravljenega in ga izročili garnizijskemu sodišču.

Ponesrečil se je pri podiranju dreves v lesu dr. viteza pl. Edelmanna v Goricah pri Trdnjivasi drvar Jakob Dečman. Dve debeli veji sta se odlomili in ga smrtno nevarno zadeli.

Žvabek. (Prodaja posesti.) Grajščino Preglhof sta kupila za ceno 170.000 kron gg. Jamnik in Potočnik iz Slov. Gradca. Za prejšnjim posestnikom sekcijskim načelnikom g. Karlom pl. Webern vse žaluje, ker je bil pravi ljudski dobrotnik. Nastani se z naprej v Celovcu.

Velikovec. (Ogenj.) Tukajšnjemu suknarskemu tovarnarju Jakobu Pogačniku je uničil ogenj skoro vse stroje, in ima do 14.000 K škode. Pač storimo dobro delo, da podpiramo njegovo solidno delo in dobro blago s tem, da kupujemo njegove izdelke kakor: sukno, koče itd.

Borovlje. (Zamenjava gostiln.) Zamenjala sta gostilni gg. Fritz Wider v Borovljah in Wlattnigg v Št. Pavlu v Labudski dolini. V pondeljek zvečer je obhajal Wider odhodnico. Natlačeni gostilniški prostor je kazal, kako je bil priljubljen, posebno pri Slovencih. Sam in njegova družina so iz daljne Nemčije, iz Badenskega, torej pravi Nemci in zato smo Slovenci izhajali z njimi dobro, tako dobro, da so pri odhodnici igrali celo tamburaši. Tu se vidi, da Slovenec zna ceniti skozinskoz pravega Nemca in Nemec pravega Slovenca. Samo nemčurjem ni nihče pogodu, če ni sam nemčur. Namesto gospoda Widra pride g. Wlattnigg mlajši, sin Wlattnigga v Grabštanju, znan nemčur in sovrtažnik zavednih Slovencev. G. Widru in družini želimo obilo sreče v novem kraju.

Tolstivrh. Na starega leta dan je priredila naša živinorejska zadruga gospodarski shod, ki se je proti pričakovanju prav dobro obnesel. Tajnik zadruga, g. A. Oset, je pozdravil zborovalce ter dal besedo č. g. župniku Poljancu, ki je nato v poljudnem govoru govoril o raznih panogah gospodarstva, zlasti živinoreji. Zborovalci so zanimivim izvajanjem pazljivo sledili ter pritrjevali. Kot drugi govornik je nastopil vrli narodni mladenič, kateri je s prav tako poljudnimi besedami navduševal naše kmete za umnejše gospodarstvo. Shod so počastili s svojim obiskom tudi kmetje iz Libuč, ki so, kakor znano, dosegli že lepe uspehe s šele pred kratkim ustanovljeno živinorejsko zadrugo. Tolstovrški kmetje, sledite jim! Meseca februarja se vrši v gostilni Tolstovrške slatine poučni gospodarski tečaj. Ne zamudite takrat priložnosti, da se naučite zopet nekaj novega in potrebnega za svoj stan.

Črneče. (Dva pogreba.) Dvoje mladih deklet smo spremili v kratkem času k zadnjemu počitku. Dne 9. decembra je po dolgi bolezni, stara šele 10 let preminula na srčni hibi Fanika Juh, p. d. Hojčeva, vzgledna šolarica. Mesec dni pozneje, 8. januarja pa je po kratki bolezni umrla 17letna Martina Cehnar, p. d. Žgajnarjeva. Bila je šla služiti v Maribor, pa si je tam nakopala hudo bolezen. Obeh pogrebov se je udeležilo ne navadno veliko ljudi, kar bodi v tolažbo žalujočim staršem.

Spodnji Dravberg. (Električno luč) dobimo že v kratkem času. Elektrarno zida g. Viktor Goll na Meži Podklancem, odkoder

napelje luč semkaj. Žice so po trgu že napeljane, a nekateri pravijo, da je to samo »drot«, s katerim hočejo še zvezati »gmajno«, ki mora po trmi ljubih nasprotnikov razpasti!

Velinjavas. Na prijaznem gričku stoji naša mala cerkva in pozdravlja popotnike, ki hodijo ali se vozijo po Rožu. Marsikateri je že prišel in si ogledal cerkvico in užival krasen razgled raz ta hribček — posebno veliko ljudi pa je prišlo dne 27. decembra l. l. prisostvovat izvanredni slovesnosti, ki se je tukaj vršila! Dvignili smo namreč na ta dan novi zvon v zvonik in bili vsi veselega srca, ko smo zaslišali njegov mili in prijetni glas. Globokovernost in darežljivost velinjskih podfaranov nam je omogočila, da smo dali zvon preletiti in dobili nov zvon, ki daleč okoli glasno oznanja, da se Slovenec Bogu rad klanja in tudi za božjo hišo in njeno potreščino rad kaj podari. Dne 9. januarja t. l. smo spremili na pokopališče starega Knaberlovega očeta Mihaela Seher. Rajni je bil mož stare korenine, veren kristjan in zaveden Slovenec. Ganljivo ga je bilo poslušati, ko je pripovedoval, kaj je vse izkusil in doživel; posebno o vojski je kaj rad pravil cele ure in dneve, in vsi so ga radi poslušali. Mož je dosegel visoko starost 87 let, pa je bil vzlic temu svežega duha in kaj rad dobre volje. Upamo, da bo tudi v večnosti dobre volje, saj je bil zvest Gospodu.

Velinječan.

Velikovec. (Prememba obrti.) Prejšnji urarski mojster L. Greiner na Glavnem trgu št. 38 je prodal svojo urarsko zalogo Edvinu Majriču, ki je zelo podjeten, postrežljiv.

Velikovec. (Kaj pa je to?) Znani učitelj Wiegele prodaja v šoli otrokom šulvereinski »Jahrbüchlein«, v katerem ne najdeš skoraj drugega, kakor pa le »tajč« pa »tajč«. Ničesar bi ne rekli, če bi takšne knjižice prodajal za 12 vin. samo nemškimi otrokom, toda prodaja jih tudi slovenskim. Kako se to vjema z vzgojo? G. Wiegele, ali vam je znan § 71 šolskega in učnega reda, kjer je naravnost ukazano, da se mora gojiti pri otrocih ljubezen do lastnega naroda? Ali vi to dosežete pri slovenskih otrocih s takimi protislovenskimi knjižicami? Kaj pravijo k temu višje šolske oblasti? (Take ničvredne knjige v šoli v Velikovecu prodajajo, slovenske katekizme pa otrokom pobirajo! In deželni šolski nadzornik Benda? Naredite vendar enkrat red na tej šoli! Ured.)

Št. Jakob v Rožu. (Božičnica.) Dne 4. t. m. se je vršila v naši Narodni šoli božičnica, na tistem sicer, a vendar prav lepo in svečano. Čudili smo se, kako junaško in pristrčno-milo so nastopali »naši mali« v svojih različnih ulogah, in pri tem se je v naših srcih zopet utrdilo prepričanje, da so naši otroci izročeni zares dobri šoli, ki jim nudi pravo izobrazbo, izobrazbo duha in srca. Prireditve so se udeležili v velikem številu domačini, a tudi mnogi iz soseščine, zlasti več sosednih gg. duhovnikov. Vsi smo bili razveseljeni in vzradosteni nad to božičnico, najbolj pa seveda redni obiskovalci te šole, ki so bili povrh še bogato obdarovani. Bog daj tej prepotrebni šoli obilo blagoslova, slovenskemu ljudstvu pa pravega zanimanja zanjo, da bo zamogla vedno bolj napredovati ter donášati zmiraj lepše sadove in večje uspehe, ki bodo najlepše plačilo požrtvovalnim šolskim sestram in neutrudljivo delavnemu domačemu g. župniku!

Borovlje. (Mizerija boroveljskih nemškihutarjev.) »Freie Stimmen« in njej sorodni listi so prinesli zadnji čas iz Borovelj uvodnik, iz katerega se že na prvi pogled spozna, zakaj se jim gre: Na eni strani očrtni v javnosti naše somišljenike in jim škodovati, ker jih muči zavist, ker naše slovenske firme in naši zavodi dobro uspevajo; na drugi strani pa izvabiti od »Südmarke« čimveč mogoče kronic zase in za svoja podjetja, o kojih stanju se pri nas mnogo govori. Toda kaj moremo Slovenci zato, če se je spustila Rosentaler-Sparkasse v dvomljivo podjetje? Če so se vsled tega začeli odtegovati najuglednejši, deloma prejšnji njihovi pristaši kakor Adam, Wernig, Kometter, Helfar, Winkler in drugi in odpovedali svoje deleže, tudi nismo tega

krivi Slovenci. Ravno tako se godi tudi pri „Wirtschaftsvereinu“. In da se gospodarstvo v občini splošno obsoja, je tudi znano. Kdo je res kriv, da smo prišli tako daleč? Še nikoli ni rekel pameten človek, ne Nemec in ne Slovenec, da so tega Slovenci krivi. Vse pravi: Če bi Rieger in dr. Maurer ne bila prišla v Borovlje, bi bil pa še sedaj mir. Zakaj ni bilo teh razmer, kakor so sedaj, za časa dolgoletnega županovanja županov Poschinger ali Dovjak? Tudi takrat so bili v Borovljah zavedni Slovenci, žali-bog pa tudi nemškutarji, ali takih razmer, kakor so sedaj, pa še ni bilo nikoli. Da pri občini ni vse prav, se z ozirom na sestavo sedanjega občinskega odbora ni čuditi. Župan je slepo orodje Volksrata in Riegerja, odborniki pa so povečini uradniki in privandanci in cvet olike in lepih čednosti: Damkov Foltej. Ker so vse te razmere pri nas v javnosti še preveč znane, „Freie Stimmen“ s svojim člankom svojega namena ne bo dosegle, pač pa s takim pisarjenjem spravljajo svoje somišljenike še ob tisti kredit, ki ga še imajo. Zato pamet!

Jezerko. Akoravno precej oddaljeni od železniškega prometa, te, predragi „Mir“, — prav dobro poznamo in občudujemo tvojo spretnost in tvojo korajžo, s katero deliš na vse strani jako dobro namerjene zaušnice — visokim in nizkim kakor zaslužijo, tudi nismo tako mirni in zaspani, kakor morda kdo meni. Mi se znamo prav dobro razveseljevati. Naš Cenej (Muri Vincenc) nam je napravil prav okusen in lep oder — naslikal ga je pa kranjski Jože, delavec, tudi prav lepo. Igrali „Tri sestre“ in „O ta Polona“ in sta bili že dvakrat v splošno zadovoljnost prebivalstva na odru. Za pust pa pripravljamo še nekaj lepšega. Toda o tem pozneje. — Jezerski fant.

Djekše. Občni zbor kršč. soc. slov. kmet-skega društva „Trdnjava“ se je jako dobro obnesel. Da se ljudstvo drami in rado izob-ražuje, priča udeležba iz mnogo krajev, celo iz Krčanj, Št. Urha, Št. Jurja, Želinj in Vovberskih Rut so prišli na shod kmetje, kmetski sinovi in hčere. G. Mavhler je go-voril zelo poljudno o živinoreji, o reji in napajanju telet, o mlekarstvu in živinski bolezni slinovki. Dekleta iz Želinj so vpri-zorila igro „Jeza nad petelinom in kes“ in skupno z igralci iz Velikovca dr. Krekovo igro „Tri sestre“. Izvoljen je bil stari odbor z majhno izpremembo. Dolžni smo izreči za-hvalo gosp. gostilničarju Kočmarju za lepo postrežbo in lepo pripravljen oder, posebno še gosp. Mavhlerju za njegov poučljiv go-vor kakor tudi vrlim dekletom iz Želinj in velikovskim mladeničem. Židane volje se nismo razšli prej, da so nam Velikovčani obljubili, da se skoraj vidimo na Krčanjah in skoraj na vrh zopet na Djekšah.

Brnca. Na tihem je zapustil našo vas 5. prosinca t. l. neoženjeni Karol Haßler, trgovec pri Kocijanču na Brnci. Kam je pobegnil, se dosedaj ne ve, nekateri pravijo, da na Švicarsko, drugi, da v Ameriko. Vzrok tega ponočnega bega, ki daje povod različnim govoricam, so dolгови pri trgovini.

Brnca. (Poroka.) Dne 14. prosinca t. l. se je poročil Janez Poglič, posestnik Plošč-čeve hiše v prijazni vasi Zmotiče, z Marijo Weber iz Žužalč. Ženitovanski obed je bil v gostilni g. Antona Pogliča na Brnci. Pogličev oče so nas oskrbeli z izvrstno pijačo, in njih žena z jako okusno jedjo. Cel večer smo občudovali ubrano petje in krasne glasove naših vrlih in zavednih mladeničev iz Žužalč. Novoporočenemu paru kličemo: Bog daj obilo sreče in blagoslova!

Brnca. (Samomor.) 19 let stara Viola Rump, hči tovarniškega uradnika g. Teo-dora Rump, se je v soboto, 13. prosinca okoli 3. ure popoldne usmrtila. Ustrelila se je s samokresom v srce in bila takoj mrtva. G. zdravnik iz Podkloštra je izjavil, da se je ta pretresljivi dogodek izvršil v trenutku njene popolne nezavednosti. Družina Rump je iz Lundenburga na Moravskem in sta-nuje kakih 7 mesecev pri Žvižgovcu na Brnci. Mili Bog naj tolaži prežalostne sta-riše!

Radiše. (Nova prerokba.) Načelnik našega krajnega šolskega sveta g. Oraže

prerokuje prihodno zgodovino naše žup-nije. Pravi: Nova šola se mora zidati v Dvorcu zato, ker vasi Lipico, Tuče in Ve-rovce bo v kratkem pokupil grajščak Goëss. On pa ne potrebuje več šole, ker je po nje-govih mislih že dosti učen. Ostale bodo samo vasi Kozje, Dvorec in nekaj Rut, ki imajo najbolj trdno podlago. Zato je najbolj pametno, da se zida nova šola tem vasem pred nosom; saj druge bodo itak zginile. (Na Radiše je pa pozabil.) In kdo bi še dvomil, da se to njegovo prerokovanje tudi izpolni? Saj on gotovo že v duhu vidi, kako razpadajo hiše omenjenih vasi in kako že strelja grajščak Goëss divjačino po teh pla-njavah. Sam bo pa gotovo tudi še učakal in doživel, da bo pripovedoval svojim vnukom rekoč: „Glejte tam in tam je stalo svoj čas več vasi, katere so večinoma to našo šolo plačale, katerih pa zdaj ni več. In prav ponošeno bo dostavil, kako je vse minljivo, kar je bolj „črnega“, samo naš „Fortschritt“ je večni. (V dolgovih. Op.ured.) Mi pa, ki razmere prav dobro poznamo, mu prav prijateljsko povemo, da naj si ne do-mišlja, da stoji samo „njegova“ hiša na najbolj trdni podlagi. Zato bi g. Oražetu svetovali: „Zavarujte najprej svojo hišo za večne čase, in potem še le prerokujte min-ljivost celim vasem. Sploh bomo zaradi pre-stavljenja naše šole še spregovorili. Saj če bi tudi mi molčali, bodo gotovo naši otroci vpili, ker krivica, ki jo hočejo iz nacio-nalnih namenov storiti več vasem, ostane v spominu tudi pri več rodovih!“

Javorje. (Nekaj odgovorov.) Nek dopisun brezversko-učiteljskega kalibra je blagovolil v svojih »prostih štimcah« z dne 23. decembra 1911, št. 151 in z dne 3. janu-erja 1912, št. 1, vzeti na »piko« javorskega provizorja, pri tem pa izliti ves svoj žolč nizkotne nevoščljivosti in strup strastnega in že ostudnega hujskanja proti duhovni-kom. Zato mi ne narekujejo sledečih besed osebnih razlogi, ampak dolžnost do svojega stanu in javnosti, ter ljubezen do naše uče-če se mladine.

Omenjenemu dopisunu — ki menda ni daleč proč — nikakor ni po volji, da mi je bil po deželnem šolskem svetu izročen po-uk na tukajšnji šoli v Javorju. In tako ga je ta vest razburila, da se je že bal za svoje prenapete možgane ter se moral prijeti za svojo »pedagoško« glavo. Sicer je to čisto njegova stvar, toda za tem grmom se skriva »modernizirani« zajec. Treba je duhov-nike ven vreči iz ljudskih šol po francos-kem in portugalskem vzorcu, treba je šolo modernizirati po receptu »proste šole«, in če to še ni mogoče s silo, pa se naj doseže s hujskanjem. Očita duhovnikom pedagoško nezmožnost ter jih stavi kot največje škod-ljivce ljudskih šol. Priporočal bi mu nepri-stransko zgodovino pedagogike, in tam bo našel, da so bili ravno duhovniki prvi in nad 1500 let še celo edini učitelji in vzgo-jevatelji ljudstva, in zgodovina nam pravi, da so bile takrat ljudske šole na naravnost visoki stopnji. In tudi dandanes duhovniki niso samo zato na svetu, da maše berejo, ampak da predvsem ljudstvo poučujejo in vzgojujejo, in sicer v verskonravnem duhu. In to storijo duhovniki tudi v šoli po § 1. državnošolskega zakona z dne 14. maja 1869, ki izrecno določa, da se naj šolska mladež poučuje verskonravno. In to so gotovo tiste „Begleiterscheinungen“, ki dopisunu čisto nič niso pogodu. S tem torej očitvidno nasprotuje državnošolskemu zakonu ter na-logi in namenu ljudskih šol. Vprašam: Ali so to vzgojitelji, pedagogi? Laži-pedagogi so, ki ponižujejo tako veliko kulturno sred-stvo kot je ljudska šola v nizki nivô po-ulične, hujskaške politike, ki delajo iz šole politikum. Da se le duhovnikom vzame ugled pred javnostjo in da se jih le spravi ob kredit pri ljudstvu in mladini, — potem je vseeno, ali trpita zavoljotega namen šole in vzgoja mladine. Ako pa mogoče meni očita pedagoško nezmožnost, potem bi pa prav ponižno prosil, ako bi se smel ogre-vati ob njegovi „izredno pedagoški“ luči. Naj mi le naznani svoj naslov. Do tega časa pa naj še malo potrpi in naj ne išče prej sado, predno se je kaj vsejalo. Koliko pa dobim plače, ga presneto malo briga, ravno

toliko, kolikor se jaz brigam za njegove groše, ki mu priletó od te, ali one strani. Da pa se huduje nad svojimi predpostavljanimi, kaže svojo malo pedagoško zrelost. On naj bi jim zapovedoval, koga smejo nastaviti na to ali ono šolo in kakšno plačo mu smejo odmeriti! Še daleč so tisti časi, ko bodo deželni in okrajni šolski sveti prosili dovoljenja kakega prenapetega in nepeda-goškega učitelja! Mislim, da tudi taki ne-utemeljeni izbruhi sovraštva do duhovnikov nikakor niso pedagoški. Kako bo tak učitelj učil otroke reda in pokorščine, kako jih bo učil lepo se obnašati in varovati svojemu bližnjemu čast in dobro ime? Kako jih bo vzgajal? Omilujem tiste starše, ki morajo pošiljati svoje otroke takim vzgojiteljem! In na njegovo ogorčeno vprašanje: Kdaj bodo prišli merodajni krogi h kulturnemu in socialnemu spoznanju? — mu odgo-varjam: Šele tedaj, ko se bo omenjeni do-pisun zopet prijel za glavo in svoje vroče možgane in spoznal, da hujskanje ni vzgoja, in da šola ni politika.

Matej Weiß, provizor.

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Deželni zbor koroški.

3. zasedanje, 1. seja.

V četrtek, 11. t. m. je bil zopet odprt deželni zbor koroški. Deželni glavar Leopold baron pl. Aichelburg-Labia se je v otvorit-venem govoru spominjal umrlega grofa Zeno Goëssa, ki je bil celih trideset let de-želni glavar, rajnega dr. Luggina, ki je bil deželni poslanec od leta 1866. do 1902., in dr. Ubla, ki je bil član deželnega zbora od leta 1871. do 1892. in je pred kratkim umrl.

O deželnih financah se je izrazil: Deželne finance niso posebno ugodne. Iz-datki rastejo, dohodki pa padajo. Od države obljubljena sanacija deželnih financ dosedaj ni bila uresničena. Upamo pa, da se bo to vendar zgodilo, sicer bi bilo to za Koroško in mnogo drugih dežel velika škoda. De-želni glavar spomina deželno razstavo in kužno bolezen na gobcih in parkljih, ki je napravila kmetijstvu mnogo škode. Pozdravi prevzvišenega kneza in škofa dr. Kal-tnerja, prosi ga, da s svojim znanjem podpira delovanje deželnega zbora, in de-želnega predsednika barona Heina.

2. seja 12. t. m. Razni predlogi dežel-nega odbora se odkazujejo odsekom, katere nato izvolijo, in sicer je izvoljenih na pred-log deželnega odbornika Winklerja v revizijski odsek 7, finančni 12, gospodarski 8, šolski 9, stavbni 16, vodopravni 10 in pravni odsek 8 poslancev. Nemškonacionalna ve-čina je pri volitvi v odseke tudi letos ostala zvesta svoji grdi in odurni navadi, da ni sprejela v odseke gosp. poslanca Grafen-auerja, ki je eden izmed maloštevilnih v stvarnem oziru res zmožnih in izkušenih poslancev v deželnem zboru koroškem. Tudi nemških krščanskih poslancev gg. Wal-cherja in Krampa ni izvolila večina. Le v finančni odsek je izvolila gospoda po-slanca Ellersdorferja in socialdemo-krata Viljema Eicha. Značilno pa je, da je večina izvolila prevzvišenega kneza in škofa dr. Kaltnerja v stavbni in pravni od-sek. Kolikor je nam znano, so vprašali prej kneza in škofa telefonično, ali sprejme iz-volitev ali ne, in ker menda prevzvišeni ni vedel, da tri katoliškomisleče poslance iz-ključujejo od odsekov, je izjavil, da se pusti voliti v imenovana odseka. Namen nemških nacionalcev je prozoren: izrabljati osebo prevzvišenega kneza in škofa pri agitacijah za svojo stranko.

3. seja, 16. t. m., je trajala samo četrt ure. Predloge deželnega odbora so odkazali odsekom. Izmed teh predlogov omenjamo sledeče: K stroškom, proračunjenim na 14.180 K za izsuševanje močvirja (blata) v Žabičah pri Grabštanju, se dovoli 30% de-želni prispevek v najvišjem znesku 4254 K s pogojem, da drugo pokrijeta država in vodovodna zadruga. Za izsušenje Kajderer-skega močvirja v okraju Trg naj se dovoli

Imate bolečine?

Revmatične, protinske, v zobeh, glavobol? Ali ste se po prepihu ali drugače prehladili? Poskusite vendar bolečine utihajati, zdravilni in krepijoči Fellerjev fluid z znamko „Elza-fluid“. Ta je v resnici dober! To ni samo reklama! Dvanajstotica za poskušnjo 5 kron franko. Izde-lovatelj samo lekarnar Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvaško).

k proračunjenim stroškom v znesku 36.123 kron, 30% deželni prispevek v znesku 10.837 K, če prispeva država vsaj s 30% in 40% ostanek pokrije zadruga. Za izsuševanje pašnika v Jadovcah pri Grabštanju naj se dovoli 30% deželni prispevek s pogojem, da ostalo pokrijeta država in zadruga.

Za izsuševanje grebinjskega blata, proračunjeno na 35.250 K, naj se deželni prispevek poviša od 25% na 30% s pogojem, da se porabi za male posestnike, da ostali znesek pokrije in za vzdrževanje jamči zadruga in da se potrebne spremembe projekta izvršijo v sporazumu z melioracijskim uradom.

Politične vesti.

Dr. Šusteršič deželni glavar kranjski.

Uradna „Wiener Zeitung“ od 13. t. m. je priobčila imenovanje dr. Ivana Šusteršiča za deželnega glavarja kranjskega. Odstopivšemu deželnemu glavarju kranjskemu pl. Šuklju je cesar izrazil svoje priznanje. Deželno strankino vodstvo je naprosilo dr. Šusteršiča, da ohrani državnozborni mandat in ostane torej isti še zanaprej vodja „Vseslovenske ljudske stranke“.

Laško-turška vojna.

O laško-turški vojni že dolgo časa ni posebnih in zanesljivih poročil. Poročila o manjših praskah prihajajo iz laških in turških virov in si vedno nasprotujejo. Lahki poročajo, kakor je zanje bolj ugodno, Turki pa seveda tudi po svoje. Pri manjših spopadih so Turki Lahe večkrat našeškali, pa so se vedno zopet morali umakniti, in kakor trdijo Lahki, z „velikimi izgubami“. Gotovo je, da so se Turki umaknili daleč v puščavo, odkoder manjše njihove čete naskakujejo laške predstraže. Vesti, da so se začela med Turki in Lahki mirovna pogajanja, niso bile resnične. Zdi se, da se Turkom nič ne mudi, ampak da raje čakajo na laško vojsko v peščeni puščavi, kjer bo za Lahe boj zelo težaven. Na Turškem pa vlada proti mladoturkom precejšnja nezadovoljnost, ki jo podpira Anglija proti Nemčiji, ki je imela pri mladoturkih izmed vseh držav še največ ugleda in upliva. Posebno krščanske stranke so z mladoturško vlado nezadovoljne, ker mladoturki kristjanom niso izpolnili svoječasnih obljub. — Pri Konfudi ob arabski obali v Rdečem morju se je vršila pred nekaterimi dnevi bitka med petimi laškimi vojnimi ladjami in sedmimi malimi turškimi topničarkami in eno jadrnico, s katerimi so hoteli Turki prepeljati streliva in strelnega orodja za bojne čete v Afriki. Laške ladje so seveda male turške topničarke pokončale, jadrnico pa zaplenile. Turško moštvo je pobegnilo v Konfudo, ki so ga Lahki obstreljevali. Lahki slavijo ta dogodek kot veliko bojno zmago, londonski list „Central News“ pa trdi, da so bile poražene topničarke že prej v Suez razorožene. — Italija nabira sedaj nov ekspedicijski kor 50.000 mož za prodiranje v notranjost Afrike. — Iz Londona poročajo, da se je v soboto vnel pri Fonduku oster boj med Turki in laškim ženijskim vojaštvom. Lahki so bili zopet poraženi.

Upor na Kitajskem.

Upor na Kitajskem se je tako razširil, da ga ni mogoče več zadušiti. Tudi dinastiji Mandžu udano mandžusko vojaštvo in prebivalstvo v Pekingju je sklenilo, pridružiti se Kitajcem. Cesarica udova je baje privolila v predlog, da naj odstopi, in je prosila Juanšikaja, da stori potrebne korake, da zagotovi njej in cesarju primerno odškodnino. Začasno vlado prevzame menda Juanšikaj. Iz Pekinga poročajo, da je bilo pri uporih umorjenih 10.000 Mandžujev.

Državnozbornske volitve na Nemškem.

S tako napetostjo, kakor še nikdar poprej, je pričakovala avstrijska javnost izida volitev na Nemškem, ki so se vršile 12. t. m. Svobodomiselne stranke so namreč napovedovale poraz centruma, kakor se imenuje klub nemških katoliško mislečih poslancev na Nemškem. V političnih krogih v Avstriji je bilo zanimanje za te volitve tem večje, ker bi s porazom centra zapustila nemška vlada vsled pritiska svobodomiselcev sedanjo agrarizmu prijazno politiko,

kar bi za sosedno Avstrijo nikakor ne bilo vseeno. Uspeh volitev pa je bil drug, kakor so ga pričakovali verski in gospodarski liberalci. Pri prvih volitvah je bilo izvoljenih kandidatov centra 86, v ožjo volitev jih pride 37 (prej je štel centrum 103 poslance). Konservativcev je izvoljenih 27, v ožjo volitev jih pride 42 (prej 58). Po tem shema je bilo izvoljenih, oziroma je prišlo v ožjo volitev (prejšnje število) socialdemokratov 64, 120 (52), nacionalnih liberalcev 4, 64 (51), svobodomiselcev 0, 53 (49), nemška državna stranka 5, 17, (25), gospodarska združena stranka 2, 13 (17), divjaki 4, 10 (17), Poljakov 15, 10 (20), nemška reformna stranka 0, 3 (3), zveza kmetov 1, 4 (3). Največ so pridobili socialni demokratje, liberalci so bili pa tepeni, vendar pa slednji pri ožjih volitvah baje opravičeno še veliko upajo. Ožje volitve se vršijo od 20. do 25. januarja.

Caillauxova vlada na Francoskem odstopila.

Dosedanja Caillauxova vlada na Francoskem je odstopila in ji sledi novo ministerstvo Poincaré. Zanimivo na tej vladi je, da je postal v Poincaréjevem kabinetu vojni minister — socialni demokrat Millerand. Seveda ne bo odpravil ne vojnih ladij ne topov, kakor zahtevajo avstrijski socialni demokrati, seveda samo zato, ker vleče in ker niso v vladnem taboru.

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Društveno gibanje.

Velikovec. (Predpustno veselico) priredi letos naše društvo prihodno nedeljo dne 28. januarja v „Narodnem domu“ v Velikovcu točno ob 6. uri zvečer. Vstopnina znaša za osebo 50 vinarjev. Blagajna se odpre že ob 5. uri. Tombola z igro in govorom pa bo še le na pustno nedeljo. Spored dne 28. t. m. je, kakor v Celovcu. Vabimo k obilni udeležbi vse prijatelje poštene zabave, tudi tiste, ki bi morebiti ne dobili posebnega vabila. Čisti dobiček je namenjen v dobrodelne namene.

Ženski shod se vrši dne 21. januarja leta 1912 v Podljubelju v Delavskem domu. Začetek ob 3. uri popoldne. Žene in dekleta iz Roža, pridite v obilnem številu!

Cerkvene vesti.

Imenovani so vizitatorjem dekanjskih župnij sledeči gg. stolni korarji: 1. m. g. dr. Jožef Somer za dekanije Pliberk, Borovlje, Rožek, Tinje, Velikovec, Spodnji Dravberg; 2. m. g. Guido Bittner, stolni dekan, za dekanije Celovec (mesto), Trg, Gmünd, Greifenburg, Šmohor, Kötschach, Zgornja Bela Spittal, Trbiž, Beljak; 3. m. g. Ferdo Wappis, stolni skolastik, za dekanije Celovec (dežela), Št. Lenart v Labudu, Volšperg, Št. Andrež, Krka, Freže, Kotorče, Št. Vid ob Glini.

Nova knjiga. Prof. dr. Mih. Gatterer S. J. je izdal brošurico: „Wie betet man das neue Brevier?“ — Gotovo bo vsem g. duhovnikom prav prišla! — Slov. kršč.-soc. Zveza bo vsem č. g. duhovnikom to brošurico poslala na ogled.

Št. Janž. (Sv. misijon.) Že dolgo časa težko pričakovana ter od precejšnjega števila vernega ljudstva in zastopnikov duhovništva boroveljske dekanije navdušeno sprejeta, sta došla na god sv. Janeza Evang. 1. l. k nam misijonarit že iz Škocijana nam znana č. oo. Klement Gramppovčan in Emiljan Dogan. Sv. misijon je trajal šest dni. Prišli so pri cerkvenih govorih vsi po spolu in starosti razdeljeni stanovi na v. sto. Zadnji dan je bil posvečen vernim dušam. Z velikim navdušenjem je sledilo verno ljudstvo iz Št. Janža in sosednjih župnij sv. misijonu in bila je med tem časom naša cerkev zelo dobro obiskana, posebno na dan sv. Silvestra in Novo leto. Temu primerno je bilo število spovedancev in obhajancev. Ganljivo je bilo gledati, kako so naši in sveški »Orli« skupno stopili k obhajilni mizi, da naj občinstvo izve, v katerem duhu da hočejo pričeti novo leto. Krona celega misijona pa je bila slovesna procesija s svetim Rešnjim Telesom, prirejena na Novo leto popoldan. Tako znamenite procesije pač še ni videl Št. Janž.

Ogromna množica ljudstva, posebno moških, se je vila iz cerkve ter obkolila celo vas. Ponosni smo na svoj misijon. Pokazal je, da tiči v našem ljudstvu veliko dobrega jedra. Bog plačaj gospoda misijonarja za njiju res veliki trud! Hvala tudi vsem onim č. gospodom, ki so jima prihiteli na pomoč pri spovedovanju.

Zvabek. Cerkvena slovesnost. Lepo slovesnost smo obhajali minulo nedeljo, ko se je po č. g. Ivanu Serajniku župniku iz Timenice upeljala že dolgo zaželjena bratovščina presv. Srca Jezusovega. Navdušenja ginjeno je bilo naše srce ob dobro premišljenih času primernih govorih, dokaz temu veliko število obhajancev — tretjina faranov! Častno rešili in veliko k slovesnosti pripomogli so domači pevci tako v mešanem kakor v moškem zboru!

Gospodarske stvari.

Slovenski kmetovalci, poprimite se sadjarstva!

(Dalje.)

4. Kaj vse vpliva na razvoj sadjarstva?

1. **Podnebje.** Podnebje (klima) vpliva na sadjarstvo v toliko, ker se mora sadje-rejec z raznimi vrstami ravnati po različnosti podnebja, ako hoče računati na dobiček.

Podnebja, ki pridejo v poštev pri sadje-reji, delimo v tri glavne skupine: a) podnebje vinske trte, b) podnebje pšenice, c) podnebje ozimne rži. V vseh teh podnebjih dobro uspeva sadjarstvo, v vinskih krajih plemenite in fine vrste, v mrzlejših krajih pa najbolj sadje za kuhinjo in mošt. Splošno se lahko reče, da povsod, kjer se ljudje bavijo s poljedelstvom, t. j. pridelovanjem ozimnega žita, uspeva tudi sadje-reja.

Podnebje sadjereje ne zadržuje, treba je samo izbrati take vrste, ki so v dotičnem kraju udomačene in priporočljive.

2. **Zemlja.** Slaba zemlja se da izboljšati z gnojenjem in umnim obdelovanjem, a mora imeti tudi že od narave dobre lastnosti, v poštev pa pride tukaj globočina rodovitne zemlje. Pri novih nasadih se je ozirati na zahteve posameznih vrst glede globočine zemlje. Hruška uspeva le v globoki zemlji, ker gre s srčno korenino navzdol. Jablana ostane s korenino na površju, uspeva torej tudi v bolj plitvi zemlji. Naravna rodovitnost zemlje je kmalu izabljena, zato jo je treba nadomestiti z gnojem.

Zemlja ne sme biti v spodnjih plasteh prevlažna, vodno zrcalo mora biti vsaj 1 m pod površjem.

3. **Lega** je važna pri vzgoji plemenitega sadja; najbolje so nagnjene proti jugu ali zapadu, zavarovane pred severnimi vetrovi. Zoper vetrove se je mogoče zavarovati tudi z varstvenimi nasadi visokih gozdnih dreves: topoli, smreke, boji, hrasti i. t. d. Taki varstveni nasadi varujejo tudi pred viharji.

4. **Tržne razmere** niso povsod enake. Ponekod se proda lahko zgodnje sadje predvsem v bližini mest in v industrijskih krajih. Za daljne Transporte je boljše pozno sadje. Poiskati je treba stalnih večjih in solidnih odjemalcev. Take je mogoče pridobiti le, ako se jim vedno more postreči z istim blagom in isto množino. Važne so tudi prometne zveze ali občila. Čim hitrejša, številnejša in raznovrstnejša so občila in čim nižji so prevozniki stroški, tem dalje se more pošiljati sadje in drugi pridelki brez znatnega podražanja. Posestva blizu železnic ali drugih prometnih zvez so vedno več vredna in dražja kot v oddaljenih hribihi.

5. **Delavske razmere** močno vplivajo na razvoj sadjarstva. Dandanes povsod primanjkuje poslov, raditega so kmetovalci prisiljeni svojo pozornost obračati edino še panogam, ki so s poljedelstvom v najožjem stiku, to je živinoreja. Nespametno bi tudi bil gospodar, ako bi sadil veliko sadnih dreves, če ve, da mu je nemogoče imeti jih pod nadzorstvom, iz mladega d. evsa pa, ako je prepuščeno usodi, ne bo dosti prida.

6. **Lastno znanje** se da izpopolniti s poukom v kmetijskih šolah, na tečajih, shodih, s čitanjem knjig in časopisov.

(Dalje.)

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

»SLOVENSKA STRAŽA.«

Za božičnice slovenski Ko oški so darovali: Marija Randen, Dob, p. Pliherk 1 K; Ant. Sadovnik, Prevalje 50 vin.; W. Wesjak, Prevalje 25 vin.; And. Šumnik, Št. Danijel 2 K; Alojzij Vavti, Celovec 2 K; Blaž Wölfel, Celovec 1 K; Hranilnica in posojilnica za Št. Janž in okolico 25 K; Marija Zeichen, Podgorje 4 K; dr. I. Arnejc, župnik, Zrelc; Slov. kat. izobraževalno društvo Kostanje 5 K; Ter. Gradišnik 2 K; Miha Šlajber, Logaves 1 K; Rudolf Ehrlich, Ovejas 1 K; Janez Se. ajnik, Domačale 4 K; Franc Kosi, Možica 4 K; Val. Obrietan, Libeliče 50 vin.; Andrej Oset, posestnik Tolstovrške slatine Tolsti vrh 2 K; Jurij Gregorčič, Malavas 1 K 50 vin.; I. Lexl, Galicija 4 K; Val. Sobej, Libeliče 40 vin.; And. Koban, Kotmaravas 1 K; Cecilija Markovič, Bistrica v Rožu 1 K; Jos. Miklavčič, župnik, Gorje, p. Zilska Bistrica 5 K; Tomaž Schneditz, Zel. Kapla 3 K; Iv. Lasnik, Twinberg 2 K; Ant. Pelnar, župnik, Sv. Štefan na Zili 2 K; Šolske sestre Št. Jakob v Rožu 2 K; Štef. Kralj, Dolgobrd 4 K; Mih. Keršič, Podkloster 5 K; Jan. Silan, Pliherk, 50 vin.; Fr. Haderlap, org., Zel. Kapla 1 K; Občinski urad Tolsti vrh 2 K; Mat. Weiß, provizor, Javorje 2 K; Fr. Rogelnik, Podklanec 2 K; Katica Gerdej v Rablju 2 K; Jan. Herman, Zagrad 2 K; Mat. Skitek, Potoče 1 K; Iv. Stare, kaplan, Borovlje 3 K; Ant. Šturm, župnik, Brdo pri Šmohoru 5 K; rodbina Miglar, Dračje 1 K; Mat. Ražun, župnik, Št. Jakob v Rožu 5 K; Mat. Partl, gostilničar, Št. Jakob v Rožu 1 K; Mat. Wedenig, župnik, Otmanje 1 K; Fr. Onič, Možica 2 K; Jurij Šluk, Jezersko 2 K; Štef. Bayer, župnik, Grabštajn 1 K; Fr. Havliček, župnik v Čačah 2 K; G. Andreonitsch, Podljubelj 1 K 50 vin.; Simon Stojan, Mastič 2 K; Iv. Pestotnik, Pliherk 4 K; M. Trunk, župnik, Beljak 4 K; Fr. Loger v Kotlih 80 vin.; Lovrenc Smole, Podljubelj 4 K; Karol Oraš v Nagelčah 1 K; Val. Černe, Šmarjeta v Rožu 1 K; Vinko Pečnik, Zel. Kapla 2 K; po 1 K so darovali: Matevž Pečnik, Ivan Pečnik, Franc Piskernik, Iv. Šarfi, T. Tomažič, Štef. Glavič, Andr. Perše, J. Repnik, vsi v Zel. Kapli; Jak. Šerčer, Blata 1 K; And. Rošič, Vogrče 1 K; Jos. Kraut, Bistrica 1 K; V. Božič, Globasnica 1 K; Josip Tanschitz, Dračjas 2 K; Jurij Bohničar, Žitaravas 1 K; Marija Papp, Zel. Kapla 5 K; Fr. Mikula v Pečah 4 K; Jos. Pušl, Zgornje Trušnje 1 K; Raf. Kozak, Celovec 2 K; Hen-

rik Wurzer, Zoprače 4 K; Franc Fugger, Pontabelj 2 K; Mihael Grafenauer, Beljak 5 K; Ju. ij Kogelnik, Prevalje 2 K; Lenart Kuhar v Kotljah 1 K; Iv. Kunšič, kurat, Srpenica 5 K; Ignac Selander, Podravlje 1 K; J. Huter, Celovec 3 K; Tom. Pušl, Šmihel pri Pliherku 1 K; Martin Krejči, župnik v Borlah 5 K; Val. Križnik, Reple 1 K.

Listnica upravnštva. Jak. Kuhling, Cleveland. Naročnino za 1. 1912. v znesku K 6'03 smo prejeli. Hvala!

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Slovenska služkinja z dežele, ki bi opravljala vsa hišna dela in razume tudi nemški, se sprejme s 1. februarjem t. l. k družini v Celovec. Ponudbe na upravnštvo „Mira“ št. 3.

Loterijske številke.

Brno, 10. januarja: 19 73 89 48 14
Trst, 13. januarja: 66 39 60 10 72
Linc, 13. januarja: 61 20 19 22 52

Tržne cene v Celovcu

dne 11. prosinca 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr.	
	od		do		(biren)	
	K	v	K	v	K	v
Pšenica	22	25	23	56	14	16
Rž	20	06	22	—	12	55
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	20	62	23	12	10	72
Oves	19	50	21	15	7	2
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	—	—	—	—
Turščica	—	—	21	50	12	80
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	88	4	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	5	—	8	—	—	—
„ kisló	5	—	6	80	—	—
Slama	3	50	4	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	32	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	18	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	60	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
	v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—	—
Krave	—	—	—	—	—	—	—	—
Telice	—	—	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	144	150	66	66
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	—	—	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	—

Živinski sejm je bil zaradi kužnih bolezni zaprt.

Lepa hišica

z lepim vrtom, 15 minut od boroveljskega kolodvora oddaljena, je zelo poceni na prodaj. Več pove **Miha Wernig**, trgovec v Borovljah, Koroško.

Dobro idoča osemletna delavnica za mehonična delo

tik državne ceste v mestu na Spodnjem Koroškem se radi družbinskih razmer takoj prodaja.

Več pove upravnštvo „Mira“ št. 3.

Za masažo

ali mazilo pri protinovitih, skrninastih, nevralgičnih bolečinah in pri ozeblinah priporočajo gospodje zdravniki toplo

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava otekline na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER, lekarna,** c. kr. dvorni zalagatelj,

PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203.

1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1'50 dobi se 1 škatlico
" " " 5'— " " 5 škatlic
" " " 9'— " " 10 " } franko

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser, H. Gutt.

Hranilnica in posojilnica za Št. Lenart pri Sedmih studencih in okolico

vabi zadružnike na

občni zbor

katerega bo imela

dne 2. februarja 1912 ob 3. uri popoldne v gostilni pri „Majarču“ v Št. Lenartu pri Sedmih studencih

po naslednjem redu:

1. Branje revizijskega zapisnika.
2. Blagajniško poročilo in odobrenje računskega zaključka.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev novega odbora in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

ODBOR.

Proda se 7 različnih posestev

v okolici Guštanj, Kotlje in Tolsti vrh na Koroškem. Pri treh je gostilna, pri enem v trgu tudi trgovina. Cene od 10—44000 K. — Več pove gosp. **Andrej Oset**, posestnik, Tolsti vrh, pošta Guštanj, Koroško.

Iščejo se

iz vseh krajev države pridni

pokrajinski agenti

za verske novosti z dobrim priporočilom. Dopisi na **Katol. devocion. zavod, Dunaj 17/1, Jörgerstrasse 36.**

Iznebili so se

tisoči tudi hudega krčevitega kašlja z uporabo zdravniško priporočenega, po iznenadljivem učinku znane sredstva, imenovanega

Thymomel Scillae.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2'20. Po pošti franko proti predplačilu K 2'90. Tri steklenice po pošti franko proti predplačilu K 7'—. Deset steklenic po pošti franko proti predplačilu K 20'—.

Izdelovatelj in glavna zaloga **lekarna B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA-III., ogel Nerudove ulice št. 203.**

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

Otrokom najboljšje!

To je in ostane:

Kathreinerjeva

Kneippova sladna kava.

Kathreinerjeva krepi male in povzročuje, da mleko prija, kjer bi se samo upiralo.

Kathreinerjeva
prinese srečo v hišo

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske
Ciril in Metodove vžigalice
 ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu
 je nanovo izšla knjiga:
Razlaganje cerkvenega leta
 (Slovenski Golline).
 Priredil msgr. Valentin Podgorc.
 Mehko vez. K 4—, za družnike K 3—,
 po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez.
 K 5.40, za družnike K 4—, po pošti
 40 vinarjev več.

Razpisuje se do 28. februarja 1912
služba organista in cerkovnika

v Hodišah. Služba daje v gotovini
 400 K letno brez pripadkov. Zraven
 ima cerkovnik vrt, nekaj polja in trav-
 nikov za uporabo in dobi tudi štiri
 klaftre drv. Nastop 11. aprila 1912.
 Župni urad Hodiše, Koroško.

Vabilo.
Hranilnica in posojilnica v Borovljah
 registrirana zadruga z recmejeno zavezo
 priredi svoj
IV. redni občni zbor

dne 2. februarja ob 3. uri popoldne v
 svoji pisarni pri Bundru v Borovljah.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva.
2. Odobrenje računskega zaključka za leto 1911.
3. Čitanje revizijskega poročila.
4. Volitev odbora in načelstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi vse zadrušnike

Ludovik Borovnik l. r.
 načelnik.

Le z uporabo leta 1886. pohvaljenega z znamko
„Seehund“ postavno zavarovanega
 gum jevega trana postanejo
črevlji
 mazila za usnje

res nepremočni, mnogo bolj trpežni, mehki in
 se jih še lahko svetli z voščilom. Tudi za vozna
 pregrinjala, konjsko opravo, jermenje itd. iz-
 vrstno. Dobi se povsod v škatlicah po 30 h in
 večjih, če ne naravnost po edinih proizvajalcih:
J. Lorenz & Co., Heb, Češko, in Böhme & Lorenz,
Chemnitz, Saško. — Sodbe se glase:

Poslajte mi račun za tri škatle gumevega trana, katerega
 napravljate kot specialiteto že od l. 1886. Mnogo let ga že
 uporabljam, sem zelo zadovoljen. Lipsija, 1. II. 1910. G. Palter.

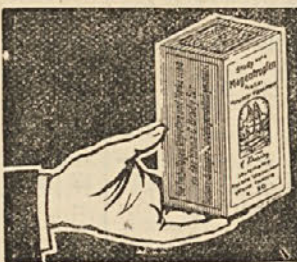
Vabilo.
Bekštanjska posojilnica
 vabi vse zadrušnike na
občni zbor

katerega bo imela
 dne 2. februarja 1912 ob 3. uri
 popoldne pri Pložu v Ločah

[po naslednjem redu:

1. Branje revizijskega poročila.
2. Blagajnikovo poročilo o delovanju posojilnice in odobrenje letnega računskega zaključka.
3. Razdelitev čistega dobička.
4. Volitev novega ravnateljstva, 5 odbornikov in 2 računskih pregledovalcev.
5. Slučajnosti.

Ravnateljstvo.

Svet in pomoč!

za tiste, ki
 trpijo

na težkem pre-
 bavljanju vsake
 vrste, gorečici,
 tvorbi kisline,
 zaprtju, bolečinah
 slabostu, nadijo

Bradyeve želodčne kapljice

pr j. Marjacejske kapljice imenovane. Varujte se
 enako glasečih se ponaredb in popač in pazite na
 stransko varstveno znamko s pod isom C. B. dy. —
 Dobiva se v lekarnah. P. šilj tev v provinco po lekar-
 nariu **C. Brady, Dunaj, Fleischmarkt 2, 385**
 5 stekl. za K 5.30, 8 p dvojne stekl. za K 5.60 franko.

Zaloga suknj,
 platna,
 modnega in
 manufak urnega
 blaga.

Franc Souvan sin
 Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.
 Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja za oga
 pri prog.
 Popolne opreme
 za neveste.

Hotel Trabesinger v Celovcu
 Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
 zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
 jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
 za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi
 zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu**.

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
 sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavnica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge
 obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge
 do dne vplačila.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
 vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
 proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicije.
 Eskompt in incasso menic Borzua naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek,
 300.000 frankov. Na mesečno vplačev, po K 8— za
 komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji
 na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vpla-
 čevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.